

Enige Tachinidae van De Hoge Veluwe

door

W. M. HERREBOUT

Zoölogisch Laboratorium, Wageningen

De omvangrijke groep der Tachinidae of sluipvliegen wordt gekenmerkt door een uitermate moeilijke systematische indeling, zodat betrouwbare determinatie slechts door enkele specialisten mogelijk is. Dit is zonder twijfel de reden waarom er over de talrijke soorten, die in ons land voorkomen — HERTING (1957) vermeldt 194 species voor Westfalen en het Eemsland — weinig bekend is.

Door vangen op eiken en het kweken van rupsen uit het dennenbos ten behoeve van een onderzoek naar de biologie van de sluipvlieg *Eucarcelia rutilla* Vill. (= *Carcelia obesa* Zett.) ben ik binnen enkele jaren in het bezit gekomen van gegevens over een aantal soorten. Dr. B. HERTING van het Landesmuseum für Naturkunde te Münster, welke het grootste deel van dit materiaal onder zijn berusting heeft, was zo vriendelijk de determinatie op zich te nemen. De met een * gemerkte soorten komen niet voor in de Naamlijst van Nederlandsche Diptera (DE MEYERE, 1907, 1919 en 1928) en zijn nieuw voor onze fauna (KABOS, pers. med.). In twee gevallen blijkt een gastheer nog niet eerder als zodanig in de literatuur vermeld te zijn.

Bij de nu volgende opsomming is uitgegaan van de indeling zoals HERTING (1960) die gebruikt.

Subfamilie EXORISTINAE

Tribus Exoristini

Bessa selecta Meig. Eén exemplaar op eiken gevangen, juli/augustus 1960.

Tribus Blondelini

Blondelia piniariae Htg. Het belangrijkste kenmerk op grond waarvan deze soort gehandhaafd wordt naast de morfologisch identieke *B. nigripes* Fall., is nog steeds het bezit van de gastheer *Bupalus piniarius* L. De vraag, of de splitsing in twee soorten wel gerechtvaardigd kan worden, is door HERTING opnieuw ter hand genomen. Wanneer zijn onderzoek mocht uitwijzen, dat de soort *piniariae* terecht is ingesteld en wanneer tevens kan worden aangetoond, dat een van de verschillen met *nigripes* is de binding aan de grove den (*Pinus sylvestris* L.), dan dient aan de gastheerlijst van *piniariae* te worden toegevoegd: *Semiothisa liturata* Clerck en *Thera obeliscata* Hb. Bij het kweken van poppen van de beide Geometridae wordt regelmatig *Blondelia* gevonden, terwijl ook sectie van deze spanrupsen kan leiden tot de vaststelling van *Blondelia*-maden in de middendarm.

Het door KLOMP (1956) vermelde verschijnsel, dat *Bupalus* in Midden-Nederland slechts in geringe mate door deze Tachinide geparasiteerd wordt, heeft zich tot nu toe elk jaar gehandhaafd. Lokaal echter — bv. bij het bemonsteren van

één enkele vliegden — kunnen hoge parasiterings-percentages vastgesteld worden.

Tribus Siphonini

Strobliomyia (= *Actia*) *fissicornis* Strobl. In september 1954 verzamelde KLOMP (pers. med.) 222 rupsen van *Bupalus piniarius*, welke voor 12,6% door deze Tachinide bleken te zijn geparasiteerd (Det. F. VAN EMDEN). In 1955 gaven 249 rupsen slechts één geval van parasitering te zien. De tonnetjes (meestal 2—3 per rups) verschenen in oktober, de vliegen echter pas in mei van het volgende jaar. Tussen 1956 en 1961 zijn er door ons grote aantallen *Bupalus*-rupsen verzameld en gekweekt, doch zonder dat daarbij ooit *Strobliomyia* gevonden werd. In 1959 echter leverde een volwassen rups van *Thera firmata* Hb. enkele tonnetjes.

Tribus Gonini

**Phryxe erythrostroma* Htg. Uit poppen van *Hyloicus pinastri* L. werden in 1960 en 1961 grote aantallen van deze soort verkregen. In 1960 werd op 8.VIII een rups in het IIe stadium verzameld met op het integument 8 lege eihulzen. Deze waren als volgt over de abdominale segmenten verdeeld: twee op 2 dors., twee op 3 dors. en één op 3 lat., twee op de grens tussen 4 en 5 lat. en één op 7 dors. In juli 1961 verschenen er uit de pop van dit exemplaar 8 tonnetjes, welke alle vliegen gaven. Naar alle waarschijnlijkheid is er ook bij deze Tachinide een relatie tussen de ontwikkeling van gastheer en parasiet als is vastgesteld voor *Bupalus* en *Eucarcelia* (KLOMP, 1958).

Eucarcelia rutilla Vill. In ons land de voornaamste parasiet van *Bupalus*. Als tweede gastheer komt *Semiothisa liturata* Clerck in aanmerking, welke echter altijd een zeer geringe dichtheid heeft. Verder kan als natuurlijke gastheer nog worden toegevoegd de spanner *Thera obeliscata* Hb., welke ook in het veld een tweede generatie van de vlieg blijkt te kunnen opleveren. Het moet echter ten zeerste betwijfeld worden, of deze late (sept./okt.) vliegen nog tot eiafzetting kunnen overgaan. Of deze gastheer ook een voorjaarsgeneratie (april/mei) van *Eucarcelia* kan leveren onder natuurlijke omstandigheden, is nog een open vraag.

Zenilla libathrix Panz. 1 exemplaar op eiken gevangen juli/augustus 1960.

**Erycilla ferruginea* Meig. In 1960 erg talrijk op eiken aanwezig in juli en augustus. Herhaaldelijk werden copulae waargenomen, welke langdurig verenigd bleven. In 1961 was de soort veel minder talrijk.

Subfamilie DEXIINAE

Tribus Voriini

**Campylochaeta inepta* Meig. Op 26.VIII.1960 werd een IIe stadium rups van *Hyloicus pinastri* L. verzameld en opgekweekt. Dit exemplaar stierf op 10.IX.1960 in het Ve stadium en leverde 6 à 7 kleine tonnetjes, waaruit in het laboratorium na enige tijd enkele vliegen verschenen. Een tweede rups uit hetzelfde seizoen vertoonde een vergelijkbaar beeld. Het uitkomen uit volwassen rupsen en dat in betrekkelijk groot aantal wijkt af van hetgeen HERTING (1960, p. 130) als normaal voor de soort opgeeft.

Voria ruralis Fall. 1 exemplaar op eiken gevangen, juli/augustus 1960.

Summary

Some species of Tachinidae found in the National Park „De Hoge Veluwe” near Arnhem (Prov. of Gelderland) are mentioned. Those, which have been marked with an * are new to the Dutch list. The Geometrids *Thera firmata* Hb. and *T. obeliscata* Hb. have been reported for the first time as natural hosts for *Strobliomyia fissicornis* (see also Liste d'identification no. 4, *Entomophaga* 6 : 221 and 228, 1961) and *Eucarcelia rutilla*, respectively. The author wishes to express his gratitude to Dr. B. HERTING (Münster), who was kind enough to identify the specimens.

Literatuur

- HERTING, B., 1957, Die Raupenfliegen (Tachiniden) Westfalens und des Emslandes. *Abb. Landesmuseum f. Naturkunde* 19 (1): 1—40.
- , 1960, Biologie der westpaläarktischen Raupenfliegen, Dipt., Tachinidae. *Z. angew. Ent.*, Beiheft, 16 : 1—188.
- KLOMP, H., 1956, Die morphologischen Merkmale und die Bionomie der Kiefernspanner-Tachine *Carcelia obesa* Zett. (= *rutilla* B.B.), *Z. angew. Ent.* 38 : 288—294.
- , 1958, On the synchronization of the generations of the Tachinid *Carcelia obesa* Zett. (= *rutilla* B.B.) and its host *Bupalus piniarius* L. *Z. angew. Ent.* 42 : 210—217.
- MEYERE, J. C. H. DE, 1907, 1919 en 1928, Eerste, derde en vierde supplement op de Nieuwe Naamlijst van Nederlandsche Diptera. *Tijdschr. Ent.* 50 : 151—195. 62 : 160—195 en 71 : 11—83.

Harz, K., Geradflügler oder Orthopteren (Blattodea, Mantodea, Saltatoria, Dermaptera). Deel 46 van „Die Tierwelt Deutschlands”. Gustav Fischer, Jena, 1960.

In deze publicatie vindt men een uitvoerig overzicht van de in Duitsland waargenomen kakkerlakken, bidsprinkhanen, sprinkhanen en oorwormen. Elke orde begint met een algemeen overzicht, waarin lichaamsbouw en levenswijze worden besproken en waarin aanwijzingen worden gegeven, hoe de er toe behorende soorten geprepareerd moeten worden. Daarop volgt een systematisch overzicht van de families, geslachten en soorten die uit het behandelde gebied bekend zijn. Dit alles met tabellen ter determinatie, die door honderden illustraties worden toegelicht (in totaal 566 figuren, zowel uitstekende tekeningen als foto's), zodat het niet al te moeilijk moet vallen het materiaal met deze gegevens te determineren.

Bij elke soort volgt nog een nauwkeurige beschrijving van het dier aangevuld met biologische bijzonderheden, vermelding van het gebied waar de soort voorkomt, zowel in het algemeen als speciaal in Duitsland, terwijl bij de sprinkhanen ook getracht wordt het door hen voortgebrachte geluid zo nauwkeurig mogelijk te omschrijven.

Het boek, dat 232 pagina's telt, is ongetwijfeld een waardevolle aanwinst voor de literatuur over de behandelde insectengroepen. — LPK.

Hydraecia petasitis Doubleday (Lep., Noctuidae). Het aantal vindplaatsen van deze soort breidt zich langzaam maar zeker uit. Het begint dus wel tijd te worden, dat we ook eens naar de rupsen gaan uitkijken. Ze leven in de wortelstokken van het groot hoefblad, maar verraden hun aanwezigheid ook bovengronds. In *Ent. Ber.* 21 : 208 (1961) heb ik al een methode vermeld om de jonge dieren te vinden. In *Ent. Gazette* 13 : 42 (1962) beschrijft B. R. BAKER in een artikel over de „Macrolepidoptera of a Berkshire marsh” hoe hij de grotere rupsen niet moeilijk in het begin van juli vond.

Hij boog de stengels van de planten om. Die van de bewoonde braken makkelijk bij de grond af. De rupsen bevonden zich dan in de wortelstokken, soms wel tot op een diepte van 15 cm. Een plantschepje is er dus wel bij nodig. — LPK.